

Верховний
Суд

ОГЛЯД
ключових правових позицій
Верховного Суду
щодо оподаткування
та публічної фінансової політики

Рішення, внесені до ЄДРСР,
за період із 2018 року по липень 2023 року

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1. Оподаткування	7
ПІДРОЗДІЛ 1. Міжнародне оподаткування	7
1.1. Про вибір форми розрахунків за зовнішньоекономічними операціями	7
1.2. Про правомірність неподання звіту про контрольовані операції, застосування до платників податків штрафних санкцій за неподання звіту про контрольовані операції	7
1.3. Про відповідальність, права й обов'язки сторін щодо валютного контролю за операціями відповідно до зовнішньоекономічних договорів (контрактів), зобов'язання резидента в яких припинені шляхом заліку однорідних зустрічних вимог з участю кількох нерезидентів	7
ПІДРОЗДІЛ 2. Порядок оподаткування доходу	8
1. Оподатковуваний дохід	8
1.1. Про розстрочення / відстрочення податкового боргу платника податків та розстрочення / відстрочення виконання судового рішення	8
1.2. Про визначення податкової пільги при звільненні від оподаткування будівлі промисловості	8
2. Податок на доходи фізичних осіб	8
2.1. Про можливість стягнення податку на доходи фізичної особи з прощеної банком суми основного боргу за фінансовим кредитом в іноземній валюті	8
2.2. Про збільшення суми грошового зобов'язання з податку на доходи фізичних осіб	9
3. Єдиний соціальний внесок	9
3.1. Про звільнення фізичних осіб – підприємців на спрощеній системі оподаткування від сплати єдиного соціального внеску у зв'язку з наявністю права на пенсію за віком	9
3.2. Про сплату єдиного соціального внеску фізичною особою – підприємцем, яка отримала свідоцтво про державну реєстрацію суб'єкта підприємницької діяльності до 1 липня 2004 року, але не надала реєстраційну картку для внесення відомостей до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань, що зумовлене зміною законодавства	10
3.3. Про оскарження податкової вимоги контролюючого органу платником єдиного внеску, що здійснює діяльність у зоні проведення АТО	10
3.4. Про звільнення від відповідальності за несплату єдиного внеску	10
4. Податок на додану вартість	11
4.1. Про оподаткування доходу від продажу нерухомого майна та сплату податку на додану вартість	11
4.2. Про ненарахування податку на додану вартість на отримані суми	

винагороди у грошовій формі (бонусу) покупцю за досягнення відповідних показників обсягу придбання об'єктом оподаткування податком на додану вартість (маркетингові послуги)	11
5. Акцизний податок	11
5.1. Про операції з компонентом моторного палива	11
5.2. Про визначення коду товару за УКТ ЗЕД і застосування ставок акцизного податку до імпортованого товару (суміші на основі зброджених напоїв)	12
6. Земельний податок і орендна плата	12
6.1. Про сплату земельного податку	12
6.2. Про включення земельного податку до складу інших валових витрат сум, умови несплати земельного податку за спрощеною системою оподаткування	12
6.3. Про обов'язок сплати орендної плати за земельну ділянку державної та/або комунальної власності, надану фізичній особі для ведення фермерського господарства, коли ця ділянка фактично використовується без зміни орендаря в договорі оренди	13
7. Екологічний податок і рентна плата	13
7.1. Про застосування принципу стабільності в балансі з принципами загальності оподаткування, фіскальної достатності та соціальної справедливості щодо грошових зобов'язань з рентної плати за користування надрами для видобування природного газу	13
8. Установлення місцевих податків і зборів	13
8.1. Про оскарження рішення органу місцевого самоврядування щодо встановлення ставок місцевих податків і зборів	13
8.2. Про правомірність рішення сільської ради, яке встановлює ставки земельного податку за земельні ділянки, що перебувають у постійному користуванні суб'єктів господарювання (крім державної та комунальної форм власності)	14
8.3. Про застосування нормативно-правових актів, зокрема рішень органів місцевого самоврядування	14
8.4. Про уналежнення моделі автомобіля до визначених Міністерством економічного розвитку і торгівлі України об'єктів для оподаткування транспортним податком	14
ПІДРОЗДІЛ 3. Реалізація компетенції податкового органу	15
1. Правовий статус і повноваження податкового органу	15
1.1. Про процесуальне та адміністративне (публічне) правонаступництво податкових органів	15
1.2. Про надання дозволу на погашення всієї суми податкового боргу коштом майна платника	15
2. Податковий контроль	16
2.1. Про реальність вчинення господарських операцій у зв'язку з	

наявністю вироку щодо осіб, які вчинили фіктивне підприємництво	16
2.2. Про включення до податкової застави майна, яке перебуває в іпотеці	16
2.3. Про протиправність призначення та проведення контролюючим органом перевірки, за наслідками якої було прийняте податкове повідомлення-рішення	16
2.4. Про дату, з якої обчислюється 1095-денний строк, упродовж якого може бути накладений штраф	16
ПІДРОЗДІЛ 4. Фінансова відповідальність	17
4.1. Про фінансову відповідальність фізичної особи – підприємця, що використовує найману працю	17
4.2. Про відповідальність боржника, щодо якого порушене провадження про визнання банкрутом і введений мораторій на задоволення вимог кредиторів	17
4.3. Про розмір штрафних санкцій при несплаті (неперерахуванні) податковим агентом до або під час виплати доходу на користь іншого платника податків	17
4.4. Про можливість застосування у податкових правовідносинах приписів цивільного законодавства щодо солідарної відповідальності учасників договору про спільну діяльність і, як наслідок, стягнення з них податкового боргу солідарно	18
4.5. Про момент початку нарахування пені в податкових зобов'язаннях	18
РОЗДІЛ 2. Реалізація публічної фінансової політики	18
ПІДРОЗДІЛ 1. Державний борг	18
1.1. Про перерахування субвенцій	18
1.2. Про визначення порядку оскарження аудиторського звіту й уповноважених суб'єктів реалізації права на звернення до суду	19
ПІДРОЗДІЛ 2. Митна справа	19
1. Реалізація повноважень контролюючого органу	19
1.1. Про застосування санкцій до суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та дискреційні повноваження міністерства за наслідками розгляду подання уповноваженого органу	19
1.2. Про надання дозволу на внесення змін до митної декларації	20
2. Установлення та коригування митної вартості	20
2.1. Про коригування митної вартості товарів щодо різних випадків поставок	20
2.2. Про ціну позову при оскарженні рішення про коригування митної вартості товарів	20
ПІДРОЗДІЛ 3. Грошовий обіг і розрахунки	21
3.1. Про застосування штрафних (фінансових) санкцій за порушення норм з регулювання обігу готівки в національній валюті	21

РОЗДІЛ 3. Процесуальні питання	21
ПІДРОЗДІЛ 1. Доступ до суду	21
1.1. Про відмову у відкритті апеляційного провадження	21
1.2. Про безпосереднє звернення з апеляційною скаргою до апеляційного суду	21
1.3. Про право на касаційне оскарження рішення суду апеляційної інстанції у справі за зверненням органів доходів і зборів у касаційному порядку	22
1.4. Про оскарження кінцевим бенефіціарним власником податкового повідомлення-рішення, накладеного на акціонерне товариство	22
ПІДРОЗДІЛ 2. Ефективний спосіб захисту	22
2.1. Про стягнення коштів платника податків	22
ПІДРОЗДІЛ 3. Юрисдикція спорів	22
1. Адміністративна юрисдикція	22
1.1. Про протест податкових векселів	22
1.2. Про адміністративний договір	23
1.3. Про стягнення з бюджету інфляційних та річних процентів, нарахованих на прострочену суму заборгованості бюджету з відшкодування податку на додану вартість	23
1.4. Про зобов'язання платника податків сплачувати податок на доходи фізичних осіб до місцевого бюджету	23
2. Загальна судова юрисдикція	24
2.1. Про вилучення в дохід держави предметів, що були безпосередньо об'єктом правопорушення у справі про адміністративне правопорушення (порушення митних правил)	24
3. Приватноправова юрисдикція	24
3.1. Про стягнення збитків, завданих внаслідок несплати земельного податку, за позовом органу місцевого самоврядування	24
4. Цивільна юрисдикція	24
4.1. Про плату за проїзд дорогами	24
4.2. Про оскарження дій щодо складення органами податкової міліції протоколу про адміністративне правопорушення	25
4.3. Про звільнення майна з-під податкової застави	25
5. Господарська юрисдикція	25
5.1. Про стягнення збитків з невідконтрольного суб'єкта	25
5.2. Про плату за проїзд дорогами	25
5.3. Про звільнення майна з-під податкової застави	26
5.4. Про стягнення податкового боргу, який виник після порушення процедури ліквідації банку	26
6. Вимоги, які не підлягають судовому розгляду	26

6.1. Про участь спеціаліста органу державного фінансового контролю в перевірці, яку проводять правоохоронні органи	26
6.2. Про обов'язок продавця зареєструвати податкову накладну	26
6.3. Про вимоги комунального підприємства до міського голови про визнання протиправними дій з видання розпоряджень про проведення перевірки фінансово-господарської діяльності комунального підприємства	27
6.4. Про оскарження наказу податкового органу про проведення перевірки для збору доказів у межах кримінального провадження	27
ПІДРОЗДІЛ 4. Процесуальні строки	27
4.1. Про поважність пропуску строку на апеляційне оскарження у зв'язку з відсутністю бюджетного фінансування контролюючого органу	27
4.2. Про строк звернення до адміністративного суду з позовом	27
4.3. Про оскарження рішень контролюючих органів, які не стосуються нарахування грошових зобов'язань платника податків, за умови попереднього використання досудового порядку вирішення спору	28
4.4. Про строк подання до суду заяви про розподіл судових витрат на правничу допомогу	28
4.5. Про строк звернення до суду з позовом про визнання протиправними та скасування податкових повідомлень-рішень після проведення процедури адміністративного оскарження	28
4.6. Про дотримання строку звернення до суду з позовом про застосування наслідків недійсності правочину, якщо така вимога заявлена не одночасно з вимогою про визнання правочину недійсним	29
ПІДРОЗДІЛ 5. Судовий збір і судові витрати	29
5.1. Про відшкодування платнику витрат на юридичний супровід	29
5.2. Про повернення судового збору	29
5.3. Про сплату судового збору	30
5.4. Про розподіл судових витрат і відшкодування судового збору для суб'єктів владних повноважень	30
ПІДРОЗДІЛ 6. Подібність правовідносин	30
6.1. Про відмову в задоволенні заяви про перегляд судового рішення	30

РОЗДІЛ 1. Оподаткування

ПІДРОЗДІЛ 1. Міжнародне оподаткування

1.1. Про вибір форми розрахунків за зовнішньоекономічними операціями

Резидент є вільним у виборі форми розрахунків за зовнішньоекономічними операціями з-поміж тих, що не суперечать законам України. Перебування таких операцій на контролі не спричиняє наслідку щодо застосування штрафних санкцій (пені), передбачених статтею 4 Закону України «Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті». Припинення зобов'язання у спосіб зарахування зустрічних однорідних вимог є складовою гарантованого Конституцією України права на свободу підприємницької діяльності та може бути обмежене винятково законами України.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду у складі колегії суддів судової палати з розгляду справ щодо податків, зборів та інших обов'язкових платежів від 31 січня 2020 року у справі № 1340/3649/18 можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/87478127>.

1.2. Про правомірність неподання звіту про контрольовані операції, застосування до платників податків штрафних санкцій за неподання звіту про контрольовані операції

Виключення країни з Переліку держав (територій), які відповідають критеріям, установленим підпунктом 39.2.1.2 підпункту 39.2.1 пункту 39.2 статті 39 Податкового кодексу України, після здійснення платником податку протягом періоду контрольованих операцій, не є підставою для звільнення особи від обов'язку подати Звіт про контрольовані операції, здійснені в період, коли така країна перебувала в цьому Переліку, оскільки вказаний обов'язок виник у платника податку у зв'язку з учиненням у звітному періоді зазначених контрольованих операцій, які не перестають такими вважатися з настанням наведеної обставини, і мав бути виконаний за закінченням відповідного звітного року.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду у складі колегії суддів судової палати з розгляду справ щодо податків, зборів та інших обов'язкових платежів від 22 лютого 2021 року у справі № 826/12668/17 можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95579935>.

1.3. Про відповідальність, права й обов'язки сторін щодо валютного контролю за операціями відповідно до зовнішньоекономічних договорів (контрактів), зобов'язання резидента в яких припинені шляхом заліку однорідних зустрічних вимог з участю кількох нерезидентів

У разі припинення зобов'язання за зовнішньоекономічним договором шляхом зарахування зустрічних однорідних вимог у строк, установлений нормами Закону України «Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті» для розрахунків

у іноземній валюті, підстави для притягнення резидента до відповідальності за порушення термінів розрахунків у іноземній валюті (за ненадходження валютної виручки) відсутні, незалежно від підстав виникнення зустрічних однорідних вимог і складу учасників їхнього зарахування.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду у складі колегії суддів судової палати з розгляду справ щодо податків, зборів та інших обов'язкових платежів від 29 липня 2021 року у справі № 817/1200/15 можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/98710758>.

ПІДРОЗДІЛ 2. Порядок оподаткування доходу

1. Оподатковуваний дохід

1.1. Про розстрочення / відстрочення податкового боргу платника податків та розстрочення / відстрочення виконання судового рішення

Інститути розстрочення / відстрочення податкового боргу платника податків та розстрочення / відстрочення виконання судового рішення не можуть ототожнюватися. Під час розгляду питання відстрочення виконання судового рішення суди мають застосовувати положення Кодексу адміністративного судочинства України.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду у складі колегії суддів судової палати з розгляду справ щодо податків, зборів та інших обов'язкових платежів від 06 березня 2019 року у справі № 2а-25767/10/0570 можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/80317430>.

1.2. Про визначення податкової пільги при звільненні від оподаткування будівлі промисловості

Застосування підпункту «є» підпункту 266.2.2 пункту 266.2 статті 266 Податкового кодексу України можливе, якщо власниками об'єктів промисловості є фізичні та інші юридичні особи, зокрема нерезиденти, та за умови (з урахуванням виду діяльності) використання таких об'єктів за функціональним призначенням, тобто для промислового виробництва (виготовлення промислової продукції будь-якого виду).

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду у складі колегії суддів судової палати з розгляду справ щодо податків, зборів та інших обов'язкових платежів від 17 лютого 2020 року у справі № 820/3556/17 можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/87656460>.

2. Податок на доходи фізичних осіб

2.1. Про можливість стягнення податку на доходи фізичної особи з прощеної банком суми основного боргу за фінансовим кредитом в іноземній валюті

Якщо кредитор (банк) здійснив анулювання (прощення) основної суми боргу (кредиту), а не суми в розмірі різниці, розрахованої кредитором відповідно

до пункту 8 підрозділу 1 розділу XX «Перехідні положення» Податкового кодексу України, то з метою оподаткування сума такого анульованого боргу вважається додатковим благом і включається до загального місячного (річного) оподатковуваного доходу з обчисленням та перерахуванням до бюджету відповідної суми податку.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду у складі колегії суддів судової палати з розгляду справ щодо податків, зборів та інших обов'язкових платежів від 28 липня 2021 року у справі № 826/12872/17 можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/98839711>.

2.2. Про збільшення суми грошового зобов'язання з податку на доходи фізичних осіб

Підставами для кваліфікації отриманого платником доходу як доходу від здійснення господарської (підприємницької) діяльності була реалізована платником діяльність з ознаками господарської, з огляду на її систематичний характер упродовж 2013–2015 років, обсяги придбаного (збудованого шляхом фінансування будівництва) житла з метою подальшого продажу. Для застосування цих правил необхідна така умова, як отримання доходу фізичною особою-підприємцем, що презюмує реєстрацію особи підприємцем відповідно до Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань».

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду у складі колегії суддів судової палати з розгляду справ щодо податків, зборів та інших обов'язкових платежів від 23 травня 2022 року у справі № 810/3116/18 можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104759436>.

3. Єдиний соціальний внесок

3.1. Про звільнення фізичних осіб – підприємців на спрощеній системі оподаткування від сплати єдиного соціального внеску у зв'язку з наявністю права на пенсію за віком

Частина четверта статті 4 Закону «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» установлює пільги для всіх суб'єктів, які є пенсіонерами за віком, і не визначає обмежень щодо виду пенсії, яку має отримувати особа, яка звільняється від сплати єдиного внеску. Фізична особа-підприємець, що має право на пенсію за віком, але вибрала пенсію у зв'язку з втратою годувальника, має право на звільнення від сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, оскільки вибір виду пенсії не позбавляє набутого права, що пов'язане з відповідним віком.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 10 квітня 2019 року у справі № 814/779/17 можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/81573958>.

3.2. Про сплату єдиного соціального внеску фізичною особою – підприємцем, яка отримала свідоцтво про державну реєстрацію суб'єкта підприємницької діяльності до 01 липня 2004 року, але не надала реєстраційну картку для внесення відомостей до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань, що зумовлене зміною законодавства

Виключається можливість автоматичного перенесення набутих до 01 липня 2004 року ознак суб'єкта господарювання. Відсутність офіційного підтвердження в особи статусу фізичної особи-підприємця у спосіб проходження реєстраційних процедур у порядку, визначеному законом, що виключає можливість законного здійснення підприємницької діяльності та отримання відповідних доходів, за відсутності фактичних доказів протилежного виключає можливість формальної та фактичної участі позивача в системі загальнообов'язкового державного соціального страхування за відповідним статусом.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 01 липня 2020 року у справі № 260/81/19 можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90458921>.

3.3. Про оскарження податкової вимоги контролюючого органу платником єдиного внеску, що здійснює діяльність у зоні проведення АТО

Факт перебування платників єдиного внеску на обліку в органах доходів і зборів, розташованих на території населених пунктів, де проводиться АТО, був підставою для незастосування до таких платників заходів впливу та стягнення за невиконання обов'язків платника єдиного внеску в силу прямої дії пункту 94 розділу VIII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування», який забороняв притягнення до відповідальності за невиконання обов'язків платника єдиного внеску.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 10 лютого 2021 року у справі № 805/3362/17-а можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95242254>.

3.4. Про звільнення від відповідальності за несплату єдиного внеску

Закон, що встановлює тимчасове звільнення від виконання обов'язку платника єдиного внеску, не застосовується до особи, що не перебуває на податковому обліку на території населених пунктів, де проводилася АТО, за затвердженим переліком.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду у складі колегії суддів судової палати з розгляду справ щодо податків, зборів та інших обов'язкових платежів від 11 вересня 2020 року у справі № 200/2402/19-а можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/92334041>.

4. Податок на додану вартість

4.1. Про оподаткування доходу від продажу нерухомого майна та сплату податку на додану вартість

У разі отримання доходу від продажу нерухомого майна, тобто з іншого джерела, ніж передбачено підпунктом 7.11.2 статті 7 Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств» (чинного станом на 29 квітня 2011 року), такий дохід підлягає оподаткуванню податком на прибуток на загальних підставах. Установа, яка не є платником податку на додану вартість, зобов'язана зареєструватися платником податку на додану вартість у випадку здійснення операцій з постачання товарів / послуг протягом останніх 12 місяців, сума яких сукупно перевищує 300 000 грн.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду у складі колегії суддів судової палати з розгляду справ щодо податків, зборів та інших обов'язкових платежів від 24 січня 2020 року у справі № 2а/0370/2676/11 можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/87363512>.

4.2. Про ненарахування податку на додану вартість на отримані суми винагороди у грошовій формі (бонусу) покупцю за досягнення відповідних показників обсягу придбання об'єктом оподаткування податком на додану вартість (маркетингові послуги)

Мотиваційні (бонусні) виплати, отримані за дистриб'юторським договором, належать до винагороди за надання маркетингових послуг, які є об'єктом оподаткування податком на додану вартість у розумінні пункту 185.1. статті 185 Податкового кодексу України.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду у складі колегії суддів судової палати з розгляду справ щодо податків, зборів та інших обов'язкових платежів від 18 червня 2021 року у справі № 120/4866/18-а можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/97771462>.

5. Акцизний податок

5.1. Про операції з компонентом моторного палива

Компонент моторного палива (добавки до палива) з концентрацією спирту 80 об.% або більше відповідає коду 2207 згідно з УКТ ЗЕД, а на операції з таким компонентом поширюються вимоги Закону України «Про державне регулювання виробництва та обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв та тютюнових виробів».

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду у складі колегії суддів судової палати з розгляду справ щодо податків, зборів та інших обов'язкових платежів від 13 лютого 2020 року у справі № 816/2897/15 можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/88360067>.

5.2. Про визначення коду товару за УКТ ЗЕД і застосування ставок акцизного податку до імпортованого товару (суміші на основі зброджених напоїв)

Найбільш точний опис товару (суміші зі зброджених напоїв та суміші на основі зброджених напоїв) для цілей оподаткування акцизним податком – це саме «інші зброджені напої» (включаючи суміші зі зброджених напоїв та суміші на основі зброджених напоїв), фактична міцність яких вища за 1,2 відсотка об'ємних одиниць етилового спирту, але не перевищує 22 відсотки об'ємних одиниць етилового спирту (за кодом 2206 00 39 00). Акцизний податок за ввезений товар має сплачуватися за ставкою 8,02 грн за 1 літр.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду у складі колегії суддів судової палати з розгляду справ щодо податків, зборів та інших обов'язкових платежів від 19 квітня 2022 року у справі № 1.380.2019.005537 можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104400856>.

6. Земельний податок і орендна плата

6.1. Про сплату земельного податку

Збитки та земельний податок є різними за правовою природою зобов'язаннями. Зобов'язання сплачувати земельний податок є податковим зобов'язанням після реєстрації за особою права користування земельною ділянкою. У такому разі належним способом захисту є стягнення земельного податку, а не збитків.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 20 вересня 2018 року у справі № 925/230/17 можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/77848741>.

6.2. Про включення земельного податку до складу інших валових витрат сум, умови несплати земельного податку за спрощеною системою оподаткування

До витрат фізичної особи-підприємця, пов'язаних зі здійсненням ним господарської діяльності, на час виникнення спірних правовідносин (до 01 січня 2017 року) належали витрати на сплату орендної плати за землю державної та комунальної власності та/або земельного податку.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду у складі колегії суддів судової палати з розгляду справ щодо податків, зборів та інших обов'язкових платежів від 18 червня 2021 року у справі № 120/4866/18-а можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/97771462>.

6.3. Про обов'язок сплати орендної плати за земельну ділянку державної та/або комунальної власності, надану фізичній особі для ведення фермерського господарства, коли ця ділянка фактично використовується без зміни орендаря в договорі оренди

Податковий обов'язок щодо сплати орендної плати лежить на орендареві земельної ділянки, який визначений у договорі оренди земельної ділянки та право користування земельною ділянкою якого зареєстроване в державному реєстрі речових прав. Податковий обов'язок зі сплати орендної плати за землю державної та комунальної власності виникає у фермерського господарства, для створення якого фізичній особі було надано земельну ділянку, після переходу до нього прав орендаря в установленому законом порядку.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду у складі колегії суддів судової палати з розгляду справ щодо податків, зборів та інших обов'язкових платежів від 18 червня 2021 року у справі № 400/1730/19 можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/97771444>.

7. Екологічний податок

7.1. Про застосування принципу стабільності в балансі з принципами загальності оподаткування, фіскальної достатності та соціальної справедливості щодо грошових зобов'язань з рентної плати за користування надрами для видобування природного газу

Застосування підвищеної ставки рентної плати у 2015 році було виправданим і не може оцінюватися як свавільне втручання у право на мирне володіння майном, оскільки відбувалося з огляду на суспільні інтереси держави. Немає колізії між нормою підпункту 4.1.9 пункту 4.1 статті 4 Податкового кодексу України та принципом стабільності, який застосовується в системному зв'язку з іншими принципами податкового законодавства. Така норма не застосовується лише тоді, якщо вона суперечить принципу верховенства права в контексті права платника податку на мирне володіння майном.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду у складі колегії суддів судової палати з розгляду справ щодо податків, зборів та інших обов'язкових платежів від 19 квітня 2022 року у справі № 816/687/16 можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104044775>.

8. Установлення місцевих податків і зборів

8.1. Про оскарження рішення органу місцевого самоврядування щодо встановлення ставок місцевих податків і зборів

Законодавство безпосередньо пов'язує набрання чинності актом нормативно-правового характеру органу місцевого самоврядування з моментом його офіційного оприлюднення. Оприлюднення на офіційному вебсайті міської ради такого акту про затвердження, зокрема, ставок місцевих податків і зборів вважається офіційним оприлюдненням та пов'язується з моментом набрання ним чинності

з урахуванням публічного інтересу щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень, покращення інвестиційного клімату в Україні для забезпечення ефективної реалізації поточних завдань і функцій держави. Таким чином, відсутнє втручання держави в майнові права, воно є законним і пропорційним указаній легітимній меті.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду у складі суддів об'єднаної палати Касаційного адміністративного суду від 02 грудня 2020 року у справі № 357/14346/17 можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/93245717>.

8.2. Про правомірність рішення сільської ради, яке встановлює ставки земельного податку за земельні ділянки, що перебувають у постійному користуванні суб'єктів господарювання (крім державної та комунальної форм власності)

Рішення органів місцевого самоврядування про встановлення місцевих податків та зборів є нормативно-правовими актами з питань оподаткування місцевими податками та зборами, які приймаються на підставі, за правилами і на виконання відповідних приписів Податкового кодексу України й оприлюднюються в установленому цим Кодексом порядку. Указані рішення не належать до регуляторних актів у розумінні Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», у зв'язку з чим цей Закон не поширює свою дію на такі рішення загалом і, зокрема, у 2017, 2018 роках.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду у складі суддів об'єднаної палати Касаційного адміністративного суду від 10 грудня 2021 року у справі № 0940/2301/18 можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/101897039>.

8.3. Про застосування нормативно-правових актів, зокрема рішень органів місцевого самоврядування

Установлення місцевих податків і зборів входить до компетенції органів місцевого самоврядування. Податковий орган наділений повноваженнями щодо застосування в межах своєї компетенції вже прийнятих нормативно-правових актів, зокрема рішень органів місцевого самоврядування, норми яких є чинними на час їх застосування та обов'язковими.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду у складі колегії суддів судової палати з розгляду справ щодо податків, зборів та інших обов'язкових платежів від 15 травня 2019 року у справі № 825/1496/17 можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/82119034>.

8.4. Про уналежнення моделі автомобіля до визначених Міністерством економічного розвитку і торгівлі України об'єктів для оподаткування транспортним податком

Під час уналежнення моделі автомобіля до визначених Міністерством економічного розвитку і торгівлі України об'єктів для оподаткування транспортним

податком виправданим є застосування загальноприйнятого позначення об'єму двигуна у літрах, а не його детальних технічних характеристик у кубічних сантиметрах, оскільки цього достатньо для ідентифікації автомобіля. Такий підхід відображає економічні характеристики автомобіля і відхилення на декілька тисячних від застосованого Міністерством економічного розвитку і торгівлі України показника в літрах об'єму двигуна не вказує на те, що відповідний автомобіль не є об'єктом оподаткування, оскільки це не впливає на його середньоринкову вартість.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду у складі колегії суддів судової палати з розгляду справ щодо податків, зборів та інших обов'язкових платежів від 20 червня 2022 року у справі № 826/15940/18 можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/104952027>.

ПІДРОЗДІЛ 3. Реалізація компетенції податкового органу

1. Правовий статус і повноваження податкового органу

1.1. Про процесуальне та адміністративне (публічне) правонаступництво податкових органів

У разі зміни місця обслуговування (обліку) платника податків не відбувається фактичного (компетенційного) або процесуального адміністративного (публічного) правонаступництва контролюючих органів.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду у складі колегії суддів судової палати з розгляду справ щодо податків, зборів та інших обов'язкових платежів від 11 жовтня 2019 року у справі № 812/1408/16 можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/85058551>.

1.2. Про надання дозволу на погашення всієї суми податкового боргу коштом майна платника

У разі звернення податкового органу з позовом до суду про надання дозволу на погашення всієї суми податкового боргу коштом майна платника, яке перебуває в податковій заставі, застосуванню підлягає Податковий кодекс України, який встановлює механізм і процедуру такого погашення, а норми Закону України «Про введення мораторію на примусову реалізацію майна» розповсюджуються на механізм звернення стягнення на майно боржника за рішеннями, що підлягають виконанню Державною виконавчою службою, а не податковим органом.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду у складі колегії суддів судової палати з розгляду справ щодо податків, зборів та інших обов'язкових платежів від 28 березня 2023 року у справі № 440/11471/21 можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/109943799>.

2. Податковий контроль

2.1. Про реальність вчинення господарських операцій у зв'язку з наявністю вироку щодо осіб, які вчинили фіктивне підприємництво

Суб'єкт господарювання з ознаками фіктивності є правосуб'єктом, незважаючи на дефекти, допущені під час його створення, чи мету діяльності.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 07 липня 2022 року у справі № 160/3364/19 можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/105852864>.

2.2. Про включення до податкової застави майна, яке перебуває в іпотеці

За відсутності доказів державної реєстрації відступлення права вимоги за іпотечним договором суд не надає оцінку правомірності дій податкового органу щодо включення до податкової застави майна, яке перебуває в іпотеці, та звільнення його з податкової застави, а вказує на відсутність обставин, які б свідчили про порушення прав, свобод чи інтересів особи.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду у складі суддів об'єднаної палати Касаційного адміністративного суду від 19 січня 2021 року у справі № 813/3676/16 можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/94237211>.

2.3. Про протиправність призначення та проведення контролюючим органом перевірки, за наслідками якої було прийняте податкове повідомлення-рішення

При оскарженні податкового повідомлення-рішення платник податків не позбавлений можливості посилатися на порушення контролюючим органом законодавства щодо проведення перевірки, якщо вважає, що вони зумовлюють протиправність такого рішення. Протиправність призначення та проведення контролюючим органом перевірки, за наслідками якої було прийняте оскаржуване податкове повідомлення-рішення, указує на протиправність податкового повідомлення-рішення, тому немає необхідності перевірки порушення пункту 181.1 статті 181 Податкового кодексу України як підстави для донарахування суми грошового зобов'язання.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду у складі колегії суддів судової палати з розгляду справ щодо податків, зборів та інших обов'язкових платежів від 22 вересня 2020 року у справі № 520/8836/18 можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/92457879>.

2.4. Про дату, з якої обчислюється 1095-денний строк, упродовж якого може бути накладений штраф

Датою, з якої обчислюється 1095-денний строк, визначений пунктом 102.1 статті 102 Податкового кодексу України, як в частині проведення податковим органом камеральної перевірки з питань своєчасності сплати узгодженого

податкового (грошового) зобов'язання, так і застосування штрафних санкцій згідно з пунктом 126.1 статті 126 Податкового кодексу України за несвоєчасну сплату узгодженого грошового зобов'язання, – є дата фактичної сплати узгодженої суми податкового зобов'язання.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду у складі колегії суддів судової палати з розгляду справ щодо податків, зборів та інших обов'язкових платежів від 24 липня 2023 року у справі № 821/850/18 можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/112470351>.

ПІДРОЗДІЛ 4. Фінансова відповідальність

4.1. Про фінансову відповідальність фізичної особи – підприємця, що використовує найману працю

Штрафи, передбачені статтею 265 Кодексу законів про працю України, є заходами фінансової відповідальності.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду у складі суддів об'єднаної палати Касаційного адміністративного суду від 22 грудня 2020 року у справі № 260/1743/19 можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/93708687>.

4.2. Про відповідальність боржника, щодо якого порушене провадження про визнання банкрутом і введений мораторій на задоволення вимог кредиторів

Боржник, щодо якого порушене провадження про визнання банкрутом і введений мораторій на задоволення вимог кредиторів, звільняється від відповідальності лише за невиконання зобов'язань, щодо яких запроваджений мораторій. За поточними зобов'язаннями боржник відповідає на загальних підставах до прийняття господарським судом постанови про визнання його банкрутом і відкриття ліквідаційної процедури.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду у складі колегії суддів судової палати з розгляду справ щодо податків, зборів та інших обов'язкових платежів від 23 жовтня 2019 року у справі № 2340/4157/18 можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/85521093>.

4.3. Про розмір штрафних санкцій при несплаті (неперерахуванні) податковим агентом до або під час виплати доходу на користь іншого платника податків

Несплата (неперерахування) податковим агентом до або під час виплати доходу на користь іншого платника податків є підставою для накладення штрафу згідно зі статтею 127 Податкового кодексу України. Розмір штрафних санкцій визначається з урахуванням кількості разів допущених податкових правопорушень, незалежно від того, чи виявлено такі порушення контролюючим органом в межах однієї перевірки.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду у складі колегії суддів судової палати з розгляду справ щодо податків, зборів та інших обов'язкових платежів від 21 січня 2020 року у справі № 820/11382/15 можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/87478109>.

4.4. Про можливість застосування у податкових правовідносинах приписів цивільного законодавства щодо солідарної відповідальності учасників договору про спільну діяльність і, як наслідок, стягнення з них податкового боргу солідарно

Учасники податкових правовідносин спільно несуть обов'язок та відповідальність за погашення податкового боргу. Спільне виконання податкових зобов'язань всіма учасниками договору про спільну діяльність є подібним до принципу солідарної відповідальності, але метою такого забезпечення є виконання податкових зобов'язань, а не відповідальність за їх порушення.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду у складі колегії суддів судової палати з розгляду справ щодо податків, зборів та інших обов'язкових платежів від 28 вересня 2021 року у справі № 810/2406/18 можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/100079272>.

4.5. Про момент початку нарахування пені в податкових зобов'язаннях

Початок нарахування пені, встановлений у підпункті 129.1.1 пункту 129.1 статті 129 Податкового кодексу України в редакції, чинній з 01 січня 2017 року, пов'язаний зі спливом граничного строку сплати платником податків податкового зобов'язання, яке мало бути виконане, якби платник податків не порушив норми податкового законодавства і не занижив його у відповідний період. Тобто нарахування пені розпочинається з першого робочого дня, наступного за останнім днем граничного строку сплати платником цього зобов'язання за відповідний податковий (звітний) період, щодо якого виявлено заниження, а також за весь період заниження (зокрема, за період адміністративного та/або судового оскарження).

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду у складі колегії суддів судової палати з розгляду справ щодо податків, зборів та інших обов'язкових платежів від 27 вересня 2022 року у справі № 380/7694/20 можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/106515961>.

РОЗДІЛ 2. Реалізація публічної фінансової політики

ПІДРОЗДІЛ 1. Державний борг

1.1. Про перерахування субвенцій

Міністерство фінансів України є учасником відносин щодо відшкодування різниці між встановленими тарифами та фактичними витратами на надання житлово-комунальних послуг, оскільки воно має прийняти рішення для ініціювання початку вчинення Держказначейством дій щодо перерахування субвенції згідно з розподілом. Механізм перерахування субвенцій не може припинитися у зв'язку із закінченням бюджетного періоду в разі незавершення процедури виділення коштів субвенції до 31 грудня цього періоду.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду у складі суддів об'єднаної палати Касаційного адміністративного суду від 09 грудня 2019 року у справі № 1740/1838/18 можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/86274713>.

1.2. Про визначення порядку оскарження аудиторського звіту й уповноважених суб'єктів реалізації права на звернення до суду

Публічний інтерес у реалізації вимог аудиторського звіту є спільним для територіальних квартирно-експлуатаційних управлінь, відповідних управлінь внутрішнього аудиту Департаменту внутрішнього аудиту Міністерства оборони України, а також Міністерства оборони України та Міністра оборони України як відповідальної особи за виконання / невиконання вимог, визначених у такому звіті, та особи, яка видає відповідний управлінський наказ, обов'язковий до виконання. Положення оскаржуваного звіту не можуть порушувати права квартирно-експлуатаційного відділу (частини).

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду у складі суддів об'єднаної палати Касаційного адміністративного суду від 02 жовтня 2020 року у справі № 808/1422/17 можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/92173015>.

ПІДРОЗДІЛ 2. Митна справа

1. Реалізація повноважень контролюючого органу

1.1. Про застосування санкцій до суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та дискреційні повноваження міністерства за наслідками розгляду подання уповноваженого органу

Спеціальні санкції, передбачені у випадках порушення вимог Закону України «Про зовнішньоекономічну діяльність» або пов'язаних з ним законів України та в разі проведення дій, які можуть зашкодити інтересам національної економічної безпеки, зокрема, у разі неповернення виручки після спливу граничного строку, встановленого Законом України «Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті», можуть бути застосовані Мінекономрозвитку за наявності позитивного рішення суду, Міжнародного комерційного арбітражного суду чи Морської арбітражної комісії при Торгово-промисловій палаті України. Мінекономрозвитку при застосуванні таких санкцій користується альтернативою щодо прийняття владного управлінського рішення на підставі наданого уповноваженим органом подання та долучених до нього документів, а також матеріалів, що містяться в розпорядженні Міністерства. Незастосування таких санкцій можливе в разі усунення суб'єктом зовнішньоекономічної діяльності відповідних допущених порушень або надання доказів неможливості виконання рішення суду чи арбітражу.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду у складі суддів об'єднаної палати Касаційного адміністративного суду від 10 березня 2021 року у справі № 826/12552/18 можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95509155>.

1.2. Про надання дозволу на внесення змін до митної декларації

До моменту завершення митного оформлення товарів, а також протягом трьох років з дня завершення їх митного оформлення декларант має право вносити зміни до митної декларації, а відмова митного органу в їх унесенні з тих підстав, що це стосується перерахунку митних платежів, є протиправною. При отриманні звернення декларанта або уповноваженої ним особи про внесення змін до митної декларації митний орган може відмовити у внесенні таких змін лише в разі відсутності законних підстав для їх внесення.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду у складі колегії суддів судової палати з розгляду справ щодо податків, зборів та інших обов'язкових платежів від 23 листопада 2020 року у справі № 809/984/18 можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/93149559>.

2. Установлення та коригування митної вартості

2.1. Про коригування митної вартості товарів щодо різних випадків поставок

Скасування в судовому порядку рішень про коригування митної вартості товарів щодо різних випадків поставок не є підставою для висновку про триваючу системність порушень митного органу в межах здійснення покладених на нього повноважень.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду у складі колегії суддів судової палати з розгляду справ щодо податків, зборів та інших обов'язкових платежів від 18 жовтня 2019 року у справі № 821/597/18 можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/85154589>.

2.2. Про ціну позову при оскарженні рішення про коригування митної вартості товарів

При оскарженні рішення про коригування митної вартості товарів ціною позову в розумінні підпункту 1 пункту 3 частини другої статті 4 Закону України «Про судовий збір» є різниця митних платежів, що підлягали сплаті з урахуванням митної вартості, розрахованої декларантом, та митної вартості, розрахованої митним органом в оскаржуваному рішенні.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду у складі колегії суддів судової палати з розгляду справ щодо податків, зборів та інших обов'язкових платежів від 16 березня 2020 року у справі № 1.380.2019.001962 можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/88305171>.

ПІДРОЗДІЛ 3. Грошовий обіг і розрахунки

3.1. Про застосування штрафних (фінансових) санкцій за порушення норм з регулювання обігу готівки в національній валюті

На застосування штрафних (фінансових) санкцій за порушення норм з регулювання обігу готівки в національній валюті, зокрема порушення оприбуткування готівки в касах підприємств, не розповсюджуються строки застосування адміністративно-господарських санкцій, передбачені статтею 250 Господарського кодексу України.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду у складі колегії суддів судової палати з розгляду справ щодо податків, зборів та інших обов'язкових платежів від 05 листопада 2018 року у справі № 803/780/17 можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/77749439>.

РОЗДІЛ 3. Процесуальні питання

ПІДРОЗДІЛ 1. Доступ до суду

1.1. Про відмову у відкритті апеляційного провадження

Суд апеляційної інстанції зобов'язаний відмовити у відкритті апеляційного провадження у справі за наявності постанови про залишення апеляційної скарги цієї самої особи без задоволення або ухвали про відмову у відкритті апеляційного провадження за апеляційною скаргою цієї особи на це саме судове рішення.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду у складі суддів об'єднаної палати Касаційного адміністративного суду від 13 лютого 2019 року у справі № 816/1310/16 можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/79846063>.

1.2. Про безпосереднє звернення з апеляційною скаргою до апеляційного суду

Застосування принципу пропорційності при здійсненні судочинства вимагає такого тлумачення підпункту 15.5 підпункту 15 пункту 1 розділу VII «Перехідні положення» Кодексу адміністративного судочинства України, яке б гарантувало особі право на безпосереднє звернення з апеляційною скаргою до апеляційного суду відповідно до статті 297 цього Кодексу.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду у складі суддів об'єднаної палати Касаційного адміністративного суду від 22 листопада 2019 року у справі № 2040/8090/18 можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/85836102>.

1.3. Про право на касаційне оскарження рішення суду апеляційної інстанції у справі за зверненням органів доходів і зборів у касаційному порядку

Право на касаційне оскарження рішення суду апеляційної інстанції у справі за зверненням органів доходів і зборів в касаційному порядку виникає за умови ухвалення постанови судом апеляційної інстанції.

Детальніше з текстом ухвали Верховного Суду у складі колегії суддів судової палати з розгляду справ щодо податків, зборів та інших обов'язкових платежів від 18 жовтня 2019 року у справі № 826/2195/16 можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/85153985>.

1.4. Про оскарження кінцевим бенефіціарним власником податкового повідомлення-рішення, накладеного на акціонерне товариство

Акціонер господарського товариства, який не був учасником справи, предметом спору в якій є правомірність податкового повідомлення-рішення про визначення суми грошових (податкових) зобов'язань господарському товариству, не має права на апеляційне оскарження судового рішення, ухваленого у цій справі, якщо тільки в рішенні суд не зробив прямого висновку про його права, інтереси та обов'язки.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду у складі колегії суддів судової палати з розгляду справ щодо податків, зборів та інших обов'язкових платежів від 23 листопада 2020 року у справі № 826/3508/17 можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/93170381>.

ПІДРОЗДІЛ 2. Ефективний спосіб захисту

2.1. Про стягнення коштів платника податків

Належним способом захисту є звернення контролюючого органу до суду щодо стягнення коштів платника податків, який має податковий борг, з рахунків у банках, що обслуговують такого платника податків, на суму податкового боргу або його частини.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 19 травня 2020 року у справі № 922/4206/19 можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/89822240>.

ПІДРОЗДІЛ 3. Юрисдикція спорів

1. Адміністративна юрисдикція

1.1. Про протест податкових векселів

Спір про скасування постанови про відмову у вчиненні нотаріальної дії та зобов'язання приватного нотаріуса вчинити протест податкових векселів з метою реалізації повноважень щодо здійснення державного контролю

за дотриманням податкового законодавства свідчить про публічно-правову природу таких правовідносин.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 26 червня 2019 року у справі № 591/4543/16-ц можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/82997490>.

1.2. Про адміністративний договір

Адміністративний договір щодо перерозподілу бюджетних коштів (про надання іншої субвенції) є публічно-правовим договором, оскільки його укладення врегульовано нормами бюджетного законодавства та передбачає обов'язки міськради надати іншу субвенцію загального фонду з міського бюджету на надання соціальних послуг особам, які їх потребують (отримують) такі послуги.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 13 листопада 2019 року у справі № 927/152/19 можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/86241652>.

1.3. Про стягнення з бюджету інфляційних та річних процентів, нарахованих на прострочену суму заборгованості бюджету з відшкодування податку на додану вартість

Спір щодо вимоги про стягнення з бюджету інфляційних та річних процентів, нарахованих на прострочену суму заборгованості бюджету з відшкодування податку на додану вартість, належить розглядати за правилами адміністративного судочинства незалежно від того, чи поєднана така вимога з вимогою вирішити публічно-правовий спір, чи поєднана вона з вимогою про стягнення заборгованості бюджету з відшкодування податку на додану вартість та чи розглянуті такі вимоги в іншій справі.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 07 квітня 2020 року у справі № 910/4590/19 можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/89252068>.

1.4. Про зобов'язання платника податків сплачувати податок на доходи фізичних осіб до місцевого бюджету

Спір за позовом органу місцевого самоврядування про визнання протиправними дій юридичної особи щодо несплати податку на доходи фізичних осіб та зобов'язання такого платника сплачувати цей податок до місцевого бюджету належить до юрисдикції адміністративного суду.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 19 травня 2020 року у справі № 922/4206/19 можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/89822240>.

2. Загальна судова юрисдикція

2.1. Про вилучення в дохід держави предметів, що були безпосередньо об'єктом правопорушення у справі про адміністративне правопорушення (порушення митних правил)

Позов прокурора в інтересах держави в особі митниці щодо вилучення в дохід держави алкогольної продукції без марок акцизного податку не підлягає розгляду за правилами адміністративного судочинства. Вилучення в дохід держави (конфіскація) товарів, тобто застосування адміністративного стягнення, вирішується судом відповідно до вимог Кодексу України про адміністративні правопорушення та не може бути розв'язане в позовному провадженні в порядку адміністративного судочинства.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 15 квітня 2020 року у справі № 400/548/19 можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/89251571>.

3. Приватноправова юрисдикція

3.1. Про стягнення збитків, завданих внаслідок несплати земельного податку, за позовом органу місцевого самоврядування

Спір про стягнення збитків, завданих внаслідок несплати земельного податку, за позовом органу місцевого самоврядування є приватноправовим і належить до юрисдикції господарських судів.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 20 вересня 2018 року у справі № 925/230/17 можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/77848741>.

4. Цивільна юрисдикція

4.1. Про плату за проїзд дорогами

Спір про стягнення з фізичної особи плати за проїзд великовагового транспорту автомобільними дорогами загального користування в дохід Державного бюджету України підлягає розгляду в порядку цивільного судочинства.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 06 червня 2018 року у справі № 820/1203/17 можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/74809448>.

4.2. Про оскарження дій щодо складення органами податкової міліції протоколу про адміністративне правопорушення

Спир про оскарження дій щодо складення органами податкової міліції протоколу про адміністративне правопорушення не є адміністративним, оскільки відповідачі при складанні протоколів про адміністративне правопорушення, огляд та вилучення майна здійснювали не публічно-владні управлінські функції, а процесуальні дії, оцінка яким надається під час розгляду справи про адміністративне правопорушення.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 19 червня 2019 року у справі № 638/3490/18 можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/82738728>.

4.3. Про звільнення майна з-під податкової застави

Спир за позовом фізичної особи, яка набула майно, що перебуває в податковій заставі та було реалізоване на аукціоні, до органів фіскальної служби та виконавчої служби про скасування податкової застави, розглядається в порядку цивільного судочинства.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 19 травня 2020 року у справі № 263/17218/18 можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90021620>.

5. Господарська юрисдикція

5.1. Про стягнення збитків з невідконтрольного суб'єкта

Спир про стягнення завданих збитків, звернений до невідконтрольної установи, не має ознак публічно-правового характеру та не належить до юрисдикції адміністративних судів, а стосується господарсько-правових відносин.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 29 серпня 2018 року у справі № 816/2394/16 можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/76166921>.

5.2. Про плату за проїзд дорогами

Позов прокурора в інтересах держави в особі Укртрансбезпеки до юридичної особи про стягнення плати за проїзд великовагового транспорту автомобільними дорогами загального користування в дохід Державного бюджету України підлягає розгляду в порядку господарського судочинства.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 05 лютого 2020 року у справі № 820/2475/18 можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/87857847>.

5.3. Про звільнення майна з-під податкової застави

Спир щодо реєстрації новим власником права власності на нерухоме майно, на яке накладене обтяження у вигляді податкової застави як забезпечення сплати податкового зобов'язання іншої юридичної особи, яка згідно з даними Державного реєстру речових прав на нерухоме майно є власником спірного приміщення, має вирішуватися судами за правилами господарського судочинства.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 01 липня 2020 року у справі № 804/15129/15 можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/90458892>.

5.4. Про стягнення податкового боргу, який виник після порушення процедури ліквідації банку

Позовні вимоги контролюючого органу до юридичної особи, щодо якої відкрито провадження про банкрутство, про стягнення податкового боргу, який виник до порушення відповідного провадження про банкрутство, підлягають розгляду в порядку господарського судочинства як вимоги конкурсного кредитора.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 23 вересня 2020 року у справі № 826/16976/16 можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/91901365>.

6. Вимоги, які не підлягають судовому розгляду

6.1. Про участь спеціаліста органу державного фінансового контролю в перевірці, яку проводять правоохоронні органи

Позов комунальної установи до Державної аудиторської служби про визнання протиправними дій щодо прийняття рішення про виділення працівника як спеціаліста за зверненням старшого групи прокурорів у кримінальному провадженні не може бути розглянутий за правилами жодного судочинства.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 20 березня 2019 року у справі № 808/3230/17 можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/80854808>.

6.2. Про обов'язок продавця зареєструвати податкову накладну

Позовна вимога покупця про зобов'язання продавця зареєструвати податкову накладну не підлягає розгляду в суді жодної юрисдикції. Належним способом захисту може бути звернення до контрагента з позовом про відшкодування збитків, завданих внаслідок порушення контрагентом за договором обов'язку щодо складення та реєстрації податкових накладних.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 05 червня 2019 року у справі № 908/1568/18 можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/82420676>.

6.3. Про вимоги комунального підприємства до міського голови про визнання протиправними дій з видання розпоряджень про проведення перевірки фінансово-господарської діяльності комунального підприємства

Вимога комунального підприємства до міського голови про визнання протиправними дій з видання розпоряджень про проведення перевірки фінансово-господарської діяльності комунального підприємства не може бути предметом окремого судового розгляду.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 26 лютого 2020 року у справі № 1240/1981/18 можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/88605331>.

6.4. Про оскарження наказу податкового органу про проведення перевірки для збору доказів у межах кримінального провадження

Наказ податкового органу про проведення позапланової документальної виїзної перевірки, виданий на підставі ухвали слідчого судді про надання дозволу на проведення такої перевірки з метою зібрання доказів у кримінальному провадженні, не може бути предметом самостійного оскарження в суді.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 18 листопада 2020 року у справі № 813/5892/15 можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/93336740>.

ПІДРОЗДІЛ 4. Процесуальні строки

4.1. Про поважність пропуску строку на апеляційне оскарження у зв'язку з відсутністю бюджетного фінансування контролюючого органу

Відсутність бюджетного фінансування та/або невжиття суб'єктом владних повноважень заходів щодо виділення коштів для сплати судового збору чи перерозподілу наявних кошторисних призначень не може вважатися поважною причиною пропуску процесуального строку для звернення до суду та не надає такому суб'єкту право в будь-який час після сплину строку апеляційного оскарження реалізовувати право на апеляційне оскарження судового рішення.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 28 квітня 2021 року у справі № 640/3393/19 можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/96694993>.

4.2. Про строк звернення до адміністративного суду з позовом

За умови перебування особи в правовідносинах, що регулюються нормативно-правовим актом, який оскаржується до адміністративного суду, строк звернення до адміністративного суду з позовом не може обмежуватися шістьма місяцями, передбаченими частиною другою статті 99 Кодексу адміністративного судочинства

України. У разі оскарження нормативно-правового акта строк такого оскарження буде вимірюватися усім часом чинності цього нормативно-правового акта.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду у складі суддів об'єднаної палати Касаційного адміністративного суду від 13 березня 2019 року у справі № 712/8985/17 можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/80457637>.

4.3. Про оскарження рішень контролюючих органів, які не стосуються нарахування грошових зобов'язань платника податків, за умови попереднього використання досудового порядку вирішення спору

Рішення контролюючих органів, які не стосуються нарахування грошових зобов'язань платника податків, за умови попереднього використання позивачем досудового порядку вирішення спору оскаржуються в судовому порядку в тримісячний строк за умови, якщо рішення контролюючого органу за результатами розгляду скарги було прийняте та вручене платнику податків (скаржнику) у строки, установлені Податковим кодексом України.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду у складі колегії суддів судової палати з розгляду справ щодо податків, зборів та інших обов'язкових платежів від 11 жовтня 2019 року у справі № 640/20468/18 можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/85033140>.

4.4. Про строк подання до суду заяви про розподіл судових витрат на правничу допомогу

Дотримання строку подання до суду заяви про розподіл судових витрат на правничу допомогу є підставою для вирішення по суті питання про розподіл цих витрат.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду у складі суддів об'єднаної палати Касаційного адміністративного суду від 17 березня 2020 року у справі № 520/8309/18 можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/88277487>.

4.5. Про строк звернення до суду з позовом про визнання протиправними та скасування податкових повідомлень-рішень після проведення процедури адміністративного оскарження

Строк звернення до суду з позовом про визнання протиправними та скасування податкових повідомлень-рішень після проведення процедури адміністративного оскарження становить один місяць, що настає за днем закінчення процедури такого адміністративного оскарження.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду у складі колегії суддів судової палати з розгляду справ щодо податків, зборів та інших обов'язкових платежів від 26 листопада 2020 року у справі № 500/2486/19 можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/93404515>.

4.6. Про дотримання строку звернення до суду з позовом про застосування наслідків недійсності правочину, якщо така вимога заявлена не одночасно з вимогою про визнання правочину недійсним

Неправомірним є застосування до платників адміністративно-господарських санкцій після спливу шести місяців з дня виявлення порушення чи закінчення одного року з дня вчинення правочину. Цей строк має розглядатися як такий, що встановлює терміни, протягом і в межах яких податковий орган (для якого положеннями Податкового кодексу України встановлено обов'язок з контролю за додержанням податкового та іншого законодавства) має право ініціювати перед судом питання застосування наслідків недійсності правочину (процесуальний строк звернення до суду). Застосування таких наслідків є видом адміністративно-господарської санкції, закріпленої главою 27 Розділу V Господарського кодексу України. Цей строк також має розглядатися як граничний для вжиття (накладення) таких заходів судом (матеріально-правовий строк – строк давності).

Детальніше з текстом постанови постанови Верховного Суду у складі колегії суддів судової палати з розгляду справ щодо податків, зборів та інших обов'язкових платежів від 25 липня 2023 року у справі № 160/14095/21 можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/112490938>.

ПІДРОЗДІЛ 5. Судовий збір і судові витрати

5.1. Про відшкодування платнику витрат на юридичний супровід

Платник має право відшкодувати у складі шкоди, заподіяної протиправними рішеннями, діями чи бездіяльністю контролюючих органів, їхніх посадових (службових) осіб, витрати на юридичний супровід, що не пов'язаний із захистом, наданим адвокатом, зокрема в межах процедури адміністративного оскарження податкового повідомлення-рішення. Сума таких витрат, пов'язаних з адміністративним оскарженням, не повинна перевищувати 50 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої на 01 січня календарного року, в якому приймається відповідне рішення про визнання рішень, дій чи бездіяльності незаконною.

Під час визначенні суми відшкодування витрат на юридичний супровід, наданий адвокатом, в межах граничного розміру, передбаченого для відшкодування, в кожній конкретній справі має значення та підлягає дослідженню реальність таких витрат (установлення їхньої дійсності та необхідності), а також розумність розміру витрат: їхня співмірність і пропорційність податковому правопорушенню контролюючого органу.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 16 листопада 2021 року у справі № 910/11820/20 можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/101829998>.

5.2. Про повернення судового збору

Пункт 5 частини першої статті 7 Закону України «Про судовий збір» не передбачає повернення судового збору у разі закриття касаційного провадження, що унеможливорює задоволення клопотання позивача про повернення судового збору.

Детальніше з текстом ухвали Верховного Суду у складі суддів об'єднаної палати Касаційного адміністративного суду від 22 листопада 2019 року у справі № 816/731/16 можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/85836082>.

5.3. Про сплату судового збору

Особа, яка утримується за рахунок державного бюджету, має право в межах бюджетних асигнувань здійснити розподіл коштів з метою забезпечення сплати судового збору. Невжиття суб'єктом владних повноважень заходів щодо виділення коштів для сплати судового збору чи перерозподілу наявних кошторисних призначень не може вважатися поважною причиною пропуску процесуального строку для звернення до суду.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 28 квітня 2021 року у справі № 640/3393/19 можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/96694993>.

5.4. Про розподіл судових витрат і відшкодування судового збору для суб'єктів владних повноважень

Закріплене статтею 140 Кодексу адміністративного судочинства України правило щодо присудження витрат спрацьовує, якщо позивачем є фізична особа або юридична особа, яка не є суб'єктом владних повноважень. Якщо позивачем виступає суб'єкт владних повноважень, незалежно від результату розгляду справи не підлягають відшкодуванню понесені судові витрати, окрім судових витрат суб'єкта владних повноважень, пов'язаних із залученням свідків та проведенням експертиз.

Детальніше з текстом постанови Верховного Суду у складі суддів об'єднаної палати Касаційного адміністративного суду від 29 серпня 2022 року у справі № 826/16473/15 можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/105973567>.

ПІДРОЗДІЛ 6. Подібність правовідносин

6.1. Про відмову в задоволенні заяви про перегляд судового рішення

Наведені на обґрунтування позовних вимог ухвали не є такими, що прийняті в подібних правовідносинах і можуть бути підставою для перегляду ухвали Вищого адміністративного суду України від 28 січня 2016 року у справі, оскільки в судових рішеннях, на які посилається заявник, предмет позову є правомірність винесеної картки відмови в митному оформленні та правомірність податкових повідомлень рішень, прийнятих за результатами проведених митними органами перевірок.

Детальніше з текстом постанови Великої Палати Верховного Суду від 30 травня 2018 року у справі № 810/7225/14 можна ознайомитися за посиланням – <https://reyestr.court.gov.ua/Review/74506078>.

Огляд ключових правових позицій Верховного Суду щодо оподаткування та публічної фінансової політики. Рішення, внесені до ЄДРСР, за період із 2018 року по липень 2023 року / Упоряд.: відділ забезпечення роботи судової палати з розгляду справ щодо податків, зборів та інших обов'язкових платежів секретаріату Касаційного адміністративного суду; відділ аналітичної та правової роботи Касаційного адміністративного суду департаменту аналітичної та правової роботи Апарату Верховного Суду / Відпов. за вип.: секретар судової палати з розгляду справ щодо податків, зборів та інших обов'язкових платежів канд. юрид. наук Р. Ф. Ханова; науковий консультант відділу забезпечення роботи судової палати з розгляду справ щодо податків, зборів та інших обов'язкових платежів секретаріату Касаційного адміністративного суду канд. юрид. наук А. А. Барікова. Київ, 2023. Вип. 4. – 31 с.

Застереження: видання містить короткий огляд деяких судових рішень. У кожному з них викладено лише основний висновок щодо правового питання, яке виникло у справі. Для правильного розуміння висловленої в судовому рішенні правової позиції необхідно ознайомитися з його повним текстом, розміщеним у Єдиному державному реєстрі судових рішень.

Стежте за нами онлайн

 fb.com/supremecourt.ua

 t.me/supremecourtua

 @supremecourt_ua